

**10e jaargang
nr. 7
maart 1986**

Oost

DORPSKRANT

OPINDE

(Zuid

de keuvelaar

autobedrijf

tel. 05946-59142
b.g.g. 58324

H A v.d. hoek en alting

openderweg 6-8, opende

**gespecialiseerd
in mercedes**

onderdelen: alle merken

diverse occasions

motorrevisie

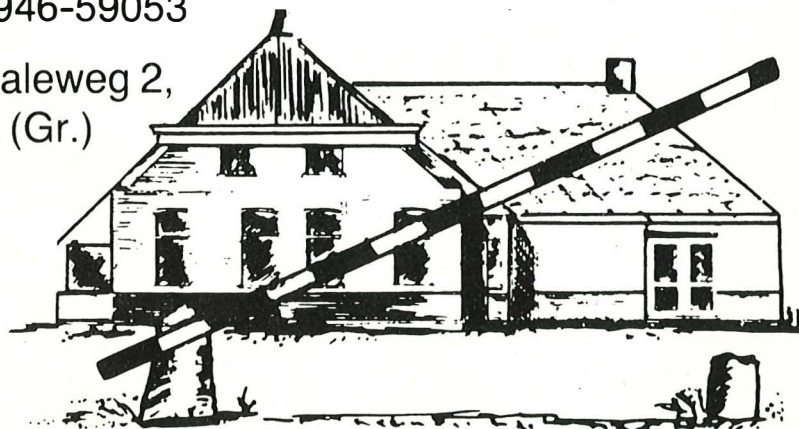
**banden, accu's, uitlaten
speciale prijzen**

BAR - DANCING

DE LAUWERS

Tel. 05946-59053

Provincialeweg 2,
Opende (Gr.)

Op de grens van Groningen en Friesland

UITGAVE VAN DE STICHTING DE KEUVELAAR
(opgericht door de Vereniging Plaatselijk Belang Opende)

Contactadres: Anneke Top-Gerritsma, Provincialeweg 154,
Opende, tel. 05946 - 59763

van de redactie

Zoals u in één van de vorige Keuvelaars hebt kunnen lezen is Kees van der Meulen gestopt als eindredakteur. Het vertrek van v.d. Meulen betekent wel dat we nog steeds iemand zoeken die de redactie wil komen versterken. Wie meldt zich?

Er was voor deze Keuvelaar veel kopy. We hopen dat dit zo blijft. Dit betekent wel dat artikelen zonder direkte nieuwswaarde in

een volgend nummer worden geplaatst. Hopelijk heeft u daar begrip voor.

De redactie vergadert weer op 1 april a.s. 's avonds om 20.00 uur bij Anneke Top.

Kopy kunt u inleveren tot **8 april** bij Anneke Top-Gerritsma, Provincialeweg 154, Opende. Telefoon 59763.

A.T.G.

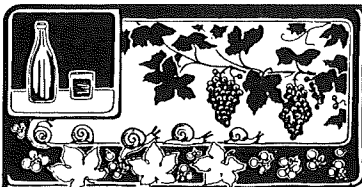
In nummer 5 (januari; bij vergissing ook met 4 genummerd) heeft de heer K. van der Meulen meegedeeld dat hij na het februari-nummer als eindredakteur zou ophouden.

Dit is gebeurd. De redactie heeft in de vorige

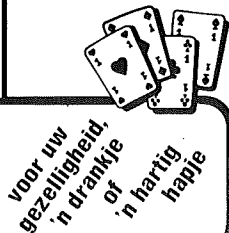
Afscheid Kees van der Meulen.

café ~ restaurant ~ snackbar

SPORTZICHT

voor uw
gezelligheid,
'n drankje
of
'n hartig
hapje

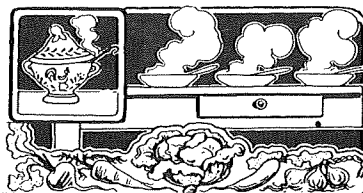
5 april VISWEDSTRIJD
6 uur

vers en
overheerlijk
softice

's-maandags
gesloten

b.j. lagerwaard & zn.
provincialeweg 66
9865 AK Opende. tel. 05946 - 59954

De SRV-man als vakman.

De SRV-man maakt zich als vakman herkenbaar door de manier waarop hij met z'n klanten omgaat. Vriendelijk, zonder overdreven poespas. Hij geeft advies als dat nodig is en houdt zoveel mogelijk rekening met de wensen van zijn klanten. Bij de SRV bent u geen onbekende, maar een klant die persónlijke aandacht krijgt. Dat is service.

Net zo goed als het vóórrijden van
brood, kaas, melk, eieren,
aardappelen, groente, fruit en andere
dagelijkse boodschappen een
geweldige service is.

kwaliteit in uw straatje

vergadering, de 89e, afscheid van hem genomen.

Zij wil dit ook in onze dorpskrant doen.

De heer Van der Meulen is lid van de redactie geworden op 14 juni 1977, in de 10e vergadering. Hij heeft dus bijna het gehele bestaan van De Keuvelaar meebeleefd.

Toen de vorige eindredakteur zich terugtrok, is hij, ondanks al zijn werk als schoolhoofd, De Keuvelaar trouw gebleven. Hij heeft als eindredakteur het zijne gedaan om onze dorpskrant in stand te houden.

Dat hebben de andere redactieleden hogelijk op prijs gesteld. Zij willen hem daarom, niet alleen voor al het verrichte werk, maar ook voor het aanblijven in een moeilijke tijd, ook op deze plaats hartelijk dank zeggen.

De redactie.

Plaatselijk Belang

Ledenvergadering.

Deze werd gehouden op vrijdag 14 maart. Er waren 26 leden aanwezig, waaronder acht bestuursleden.

De voorzitter, de heer H. van Schepen, verwelkomde de leden en de gasten. De gasten waren onze opbouwwerker, de heer D.T. ten Brink en twee leden van de Ver. Vrienden Groninger Molens, de heren B. Dijk en L.H. Brink.

Het verslag van de ledenvergadering op 12 april 1985 gaf aanleiding tot vragen over ijsbaan en de parkeerruimte bij De Stjelp. Met de ijsbaan zal het bestuur zich weer bezig gaan houden. Nu het gebouw De Stjelp blijft waar het is, zal om meer parkeerruimte gevraagd worden.

Over het verslag over 1985 waren geen vragen. Het aantal leden was op 31 december $382+294=676$, $26+11=37$ meer dan een jaar te voren. In 1986 zal de ledenwerving doorgaan.

Financiële verslagen. Na een korte toelichting op de post Vergaderkosten en nadat de kaskommissie, de heren A. Gjaltema en G. Wassenaar, bij monde van de laatste, verklaard had alles in orde bevonden te hebben,

kreeg de penningmeesteresse (mevr. A. v. Beelen) décharge. Als nieuw lid van de kaskommissie werd, in de plaats van de heer A. Gjaltema, benoemd de heer K. Witteveen. Mededelingen.

a. Monument op de graven.

Als de vorst uit de grond is, zal aan het werk begonnen worden.

b. Volkstuinen.

Er zijn er nu zes te huur. Huur van nieuwe grond is mogelijk, dus kunnen er 16 tuinen bijkomen.

Bestuursverkiezing.

Stembureau: de heren O. Visser en R. Bekkema. Uitslag: Mevr. P. Weening-Van der Meulen 25 st., K. Witteveen 1, samen 26. Mevrouw Weening herkozen. Mevr. T.W. Veenstra-Frankes (i.p.v. mevr. Van Beelen) 25 st., W. van Beelen 1 st., samen 26. Mevr. Veenstra gekozen. J. Krist (i.p.v. de heer Claessen) 26 st. Gekozen.

De voorzitter bedankte mevr. Van Beelen en de heer Claessen. Zij kregen bloemen.

Het was de laatste dag dat de heer Ten Brink voor Opende in dienst was.

De voorzitter bracht in herinnering dat hij gedurende drie jaar in dienst zou zijn. Verleden jaar is het gelukt daar nog een jaar aan toe te voegen.

In deze vier jaren heeft Opende veel steun van hem gehad. Hij heeft de leden van de Dorpsvernieuwingskommissie veel kennis omtrent onderhandelen bijgebracht. Ook dankte de voorzitter hem voor de steeds plezierige omgang. Hij overhandigde de heer Ten Brink als blijk van waardering een envelop met inhoud.

In zijn antwoord zei de heer Ten Brink dat het hem in deze vier jaren hier goed bevalen was. De tijd was omgevlogen. Er moesten hier moeilijke problemen aangepakt worden. De spreker noemde er enkele van. De fietspaden komen er, de riolering is op meer plaatsen aangelegd dan verwacht was, er is in de dorpskom in het West veel verbeterd voor het verkeer en het parkeren, de dorpskrant is ondanks het vertrek van de eindredakteur toch staande gebleven. Er is dus wel wat bereikt.

In dit dorp met zijn drie kernen en verspreide bewoning, met groepen met verschillende levensbeschouwingen, moet de eenheid in

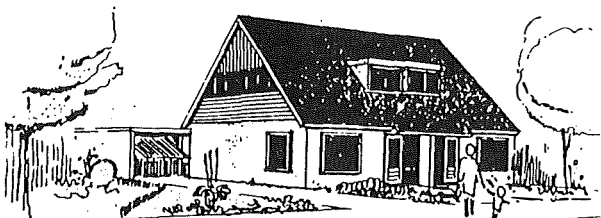
In OPENDE en GROOTEGAST

bouwen wij

Royale premiewoningen

Ook op andere plaatsen zoeken wij naar mogelijkheden voor u.

*nog slechts
enkele woningen
beschikbaar*

Koopsom f 107.000,- incl. alle kosten, excl. bouwterrein.

Met een maximale subsidie mogelijk van maar liefst f 50.000,-

Binnenkort kunt u de trotse bezitter zijn van zo'n waardevaste woning.

Rekenvoorbeeld:	Koopprijs woning	107.000,-
	Bouwterrein	<u>± 25.000,-</u>
	Totaal	132.000,-
	Subsidie + rente	50.000,-
	Af te sluiten hypotheek	82.000,-

Een
Premie-
woning
van
Koostra-
v/d Veen
gaat
langer
mee.

Vaste maandlast ± f 480,-

Maak een afspraak.

nieuwbouw
verbouw
onderhoud

BOUWBEDRIJF KOOTSTRA-VAN DER VEEN B.V.

Warmoltsstrjitte 9 - HARKEMA

Werkplaats/kantoor: Nijewei 62 - Harkema

Tel. 05124 - 2906 b.g.g. 1374 / 1769

Inlichtingen over hypotheek/premieregeling bij de plaatselijke banken.

het dorp bevorderd worden om wat tot stand te kunnen brengen. Dit heeft de spreker aldoor als een belangrijke taak beschouwd.

De overgebleven knelpunten moeten na verloop van tijd opgelost worden. De spreker dankte ieder voor de samenwerking. Hij besloot met: Opende, het ga u goed!

Rondvraag. Onderwerpen: Schoolplein, Gymnastiekgebouw: vernielingen (zal met de Rijkspolitie besproken worden). Gymnastiekgebouw: verbouw en schoonhouden (zal in de projectgroep besproken worden). Bosrand: gedeelten gekapt (dit is waarschijnlijk om financiële redenen na zoveel jaar gebeurd inplaats van elk jaar wat). Eben-Haëzer: parkeren (parkeerplaats wordt vergroot. Aan de Hoflaan, in de berm, komt ook parkeer ruimte). Wijze van bestuursverkiezing: kandidaatstelling (voor het bestuur).

Oude ijsbaan: weer gebruiken (is niet geschikt; andere oplossing zoeken). Opbouwwerker de heer H. Ruitenbergh (komt in de plaats van de heer Ten Brink, maar lang zo vaak niet). Woonwagenkamp: huisvuil (komt dinsdag in de projectgroep). Informatieborden: twee kapot (herstellen, er zal getracht worden ze te verzekeren). Zuiderweg: verlichting (komt dinsdag in de projectgroep). Dia's van de Vereniging Vrienden Groninger Molens. De heer L.H. Brink vertoonde de dia's, eerst van molens buiten, daarna van vele in de provincie en daarna een filmpje van de molen De Jonge Hendrik te Den Andel. De heer B. Dijk gaf er toelichting bij. Na ieder bedankt te hebben sloot de voorzitter de vergadering.

Bestuursvergadering.

De volgende op 9 april. In deze vergadering moet een nieuwe penningmeester(-esse) gekozen worden.

Dorpsvernieuwingscommissie.

a. De 46e vergadering was op 3 maart. Mevr. A. van Beelen heeft zich als lid teruggetrokken. De nieuwe leden van het bestuur hebben het lidmaatschap van deze commissie nog in beraad.

b. Afscheid van drs. D.T. ten Brink.

Voor de dorpsvernieuwing in Opende zou beginnen hoorde het bestuur in januari 1980 dat het gemeentebestuur probeerde iemand aangesteld te krijgen om daarbij ons dorp bij te staan. Toen het bestuur bericht kreeg dat

de dorpsvernieuwing zou doorgaan, heeft het ervoor gekozen een commissie uit de dorpsgenoten samen te stellen. Hierin werden ook de bestuursleden opgenomen. Dit werd de Dorpsvernieuwingscommissie (D.v.c.). Die vergaderde voor de eerste keer op 17 maart 1980.

Uit de D.v.c. werd een Kleine Commissie (Kl.C.) gevormd met als leden: de voorzitter en de secretaris (eveneens van de ver.) en het drietal, dat aangewezen was de D.v.c. in de projectgroep Dorpsvernieuwing Opende te vertegenwoordigen.

Die Kl.C. hoorde in juli 1981 dat het Ministerie van C.R.M. (Cultuur, Recreatie, Maatschappelijk Werk) op verzoek van het gemeentebestuur geld beschikbaar wou stellen om iemand te benoemen, die een taak zou krijgen bij de dorpsvernieuwing Opende.

Eerlijk gezegd, de Kl.C. was daar niet zo ver-guld mee. De heer H. Ruitenbergh van de Stichting Opbouwwerk Z. Wkw., had van het begin af de D.v.c. tot haar volle tevredenheid bijgestaan en het vertrouwen van haar leden gewonnen. Hoe zou het gaan als hij vervangen werd door iemand, die de gemeente en het dorp niet kende en zich eerst in moest werken?

De D.v.c. kreeg een afschrift van de brief van 24 september 1981, waarin het gemeentebestuur officieel subsidie aanvraag bij het Ministerie voor een experiment dorpsvernieuwing.

Degene, die Opende zou moeten bijstaan, zou ook een verslag daarover moeten opstellen. Hierin zou men op het Ministerie kunnen zien, hoe een dorpsvernieuwing verliep en daaruit lessen kunnen putten voor andere dorpsvernieuwingen.

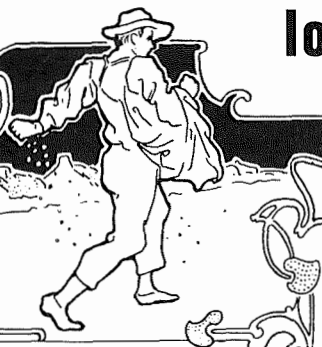
Het antwoord kwam in de brief van 8 december 1981. Het Ministerie stelde een subsidie voor drie jaren in het vooruitzicht.

Daarna volgde nog een aantal vergaderingen waarin de verhoudingen tussen Ministerie, Gemeente, St. Opbouwwerk Z.Wkw., D.v.c. onderling en met de aan te stellen opbouwwerker besproken werden.

In de brief van 19 januari 1982 deelde het Ministerie aan de D.v.c. mee, dat degene, die voor het Experiment Dorpsvernieuwing Opende aangewezen zou worden, de heer Don ten Brink was.

folkert nobach

loonbedrijf

tel. 05946 - 59495

Voor alle
voorkomende
werkzaamheden

Provincialeweg 101 _____ 9865 AD Opende

slagerij HELMUS tel. 05946 - 59917
Provincialeweg 54 - 9864 PE Kornhorn

- * Het adres voor al uw
- * Huisslachtingen en Diepvriesvulling
- * Alles 1e kwaliteit
- * Gourmet/ Fondue-party / Barbeque
- * Bezoekt elke vrijdagmiddag de weekmarkt in
- * Opende. Wij zijn daar aanwezig met 1ste kwaliteits vlees en scherpe prijzen.

* *Dagverse aanbiedingen:*

maandagmorgen
VERSE WORST
1000 gr. **7,90**

dinsdagmorgen
gepaneerde
SCHNITZEL
100 gr. **99 ct.**

woensdag
**GEMENGD
GEHAKT**
zonder kleurstof
1000 gr. **7,95**

donderdag
Speklappen
1 kg. **7,95**

Op 26 januari 1982 maakte de Kl.C. kennis met hem in het kantoor van de Stichting Opbouwwerk, toen nog te Marum. In een latere vergadering van de betrokkenen bij deze benoeming werd besloten dat de heer D.T. ten Brink op 15 maart 1982 in dienst zou treden.

De vergadering, waarin de D.v.c. kennis maakte met de heer Ten Brink, was de 17e vergadering, op 14 april 1982.

Al spoedig verdwenen bij de leden van de D.v.c. de twijfel en de aarzelingen over de vervanging van de heer Ruitenbergh.

De nieuwe opbouwwerker wist zich snel en rustig in de problemen van Opende in te werken. Hij toonde zich een toegewijde werker. Duidelijk bleek dat hij zich, evenals de heer Ruitenbergh, ten volle inspande voor de belangen van ons dorp.

Niet alleen de D.v.c., maar ook het bestuur van onze vereniging, de redactie van de Keuvelaar en ook andere instellingen in Opende, konden rekenen op zijn vermogen de problemen helder uiteen te zetten, zodat daardoor een weg tot oplossing ervan zichtbaar werd. Van dit goede voorbeeld hebben de bezoekers van de vele vergaderingen veel kunnen leren.

De diensttijd van de heer Ten Brink zou dus duren tot 15 maart 1985.

Het lukte het gemeentebestuur en de D.v.c. daar nog een jaar aan toegevoegd te krijgen.

Maar nu, op 14 maart 1986, is zijn diensttijd om. Opende heeft veel aan de heer Ten Brink te danken. Het beste geschenk dat hem ten deel kan vallen is dat allen, die voor het welzijn van ons dorp willen werken, zijn voorbeeld zullen volgen.

Tenslotte de wens dat hij spoedig weer werk zal krijgen, waarin hij zijn gaven zal kunnen gebruiken. Het ga hem goed!

c. Overleg van de Kl.C. met de Rijkspolitie op 25 maart.

Volkstuinen.

Er zijn nu 6 tuinen van Werklust zonder huurder. Wanneer er zich veel gegadigden aanmelden, is het mogelijk er nog een strook grond bij te huren. Daar kunnen dan 16 tuinen op aangelegd worden. Iedere gegadigde kan hoogstens twee tuinen huren.

Gegadigden kunnen zich aanmelden bij de voorzitter van de Volkstuindersclub Opende, de heer J. van der Woude, Sjallemastraat 11.

Gemeentegids 1986.

Deze is verschenen. Bewaart en gebruikt u hem?! Klachten over de verzorging en gegevens voor de Gemeentegids 1987: Gemeentesecretarie, afd. Interne Zaken, tel. 12233.

Culturele Raad.

Vergadering op 20 maart met de afgevaardigden van de zang- en de muziekverenigingen. Activiteiten melden: Gemeentesecretarie, afd. Interne Zaken (de heer A. Helmus), tel. 12233.

....Het is jammer om Opende dan toch los te moeten laten....

Op 15 maart heeft de heer Don ten Brink officieel afscheid genomen als opbouwwerker. Hij heeft dan 4 jaar lang vanuit de Stichting Opbouwwerk Zuidelijk Westerkwartier, met de commissie Dorpsvernieuwing Opende en daardoor met de inwoners van Opende, samengewerkt.

In 1982 toen Ten Brink als opbouwwerker begon heeft een redaktielid van de Keuvelaar hem een interview afgenomen en het leek ons als redactie leuk om hem ook nu een aantal vragen te stellen om te horen hoe hij terugkijkt op de afgelopen 4 jaar.

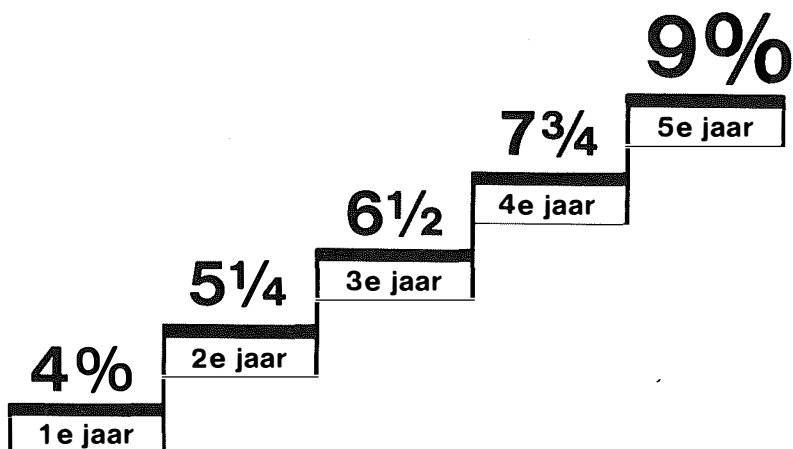
De heer Ten Brink heeft samen met de commissie Dorpsvernieuwing, de inwoners van Opende en de gemeentelijke projectgroep

een plan gemaakt voor de dorpsvernieuwing. Dit plan werd gemaakt n.a.v. de wensen die er in Opende leefden. Samen werd bekeken hoe men het beste tot uitvoering kon komen.

Vraag: Wat waren de belangrijkste knelpunten?

Het eerste belangrijke knelpunt was de aanleg van fietspaden en riolering langs de Provincialeweg. Hierover zijn ellenslange discussies gevoerd, zowel met het gemeentebestuur als ook met het provinciale bestuur. In eerste instantie was het de bedoeling dat fietspaden en riolering tegelijkertijd zouden worden aangelegd. Omdat er van de zijde van de provincie toen nog geen absolute zekerheid werd gegeven, dat die fietspaden er

Klim-Spaarbewijzen

- U stort f 1000,-, na 5 jaar ontvangt u f 1369,15
- Spaarbewijzen kunt u elke dag zonder kosten omwisselen voor kontant geld plus rente.
- Ook kunt u f 1000,- of een veelvoud hiervan, overmaken op giro 801060 of op bankrekening 29.98.40.913 onder vermelding van Klim-Spaarbewijzen.

Spaar en Voorschotbank

(Een degelijk, coöperatief bankiershuis, sinds 1909)

Tel. 05124-1925

Surhuisterveen Hakema
Torenplein 7

Warmoltsstrjitte 1

Opende
Prov. weg 153

Groote gast
Hoofdstraat 96

ook inderdaad zouden komen, heeft de dorpsvernieuwingskommissie aangedrongen bij het gemeentebestuur dat dan eerst de riolering maar moest worden aangelegd. Zo is het gekomen dat de riolering er eerder is gekomen dan de fietspaden. We nemen aan dat de plannen voor de aanleg van het 2-zijdig fietspad over niet al te lange tijd officieel ter visie worden gelegd. Dat betekent dat de mensen er dan nog een keer officieel een bezwaarschrift tegen kunnen indienen als ze het niet met de plannen eens zijn.

We hopen toch dat in de meeste gevallen de problemen wel opgelost zijn en dat zou betekenen dat de provincie tegen het eind van dit jaar kan beginnen met het uitvoeren van het uiteindelijke plan. Hoogstwaarschijnlijk wordt dan in Opende-West begonnen.

Het **tweede** knelpunt was de akkommodatieproblematiek (multifunktioneel gebouw).

Er komt niet één groot gebouw, waarin naast de sportbeoefenaars ook o.a. de Stjelp, de peuterspeelzaal, de bibliotheek enz. een onderdak zouden vinden. Dit is financieel niet haalbaar. Maar we praten nog steeds met het gemeentebestuur over een kleinschaliger oplossing. Meer dan er nu is, maar minder dan we gehoopt hadden voor elkaar te krijgen. Misschien het vergroten van het huidige gymnastiekgebouw, maar je kan ook denken aan het maken van een sociaal-cultureel centrum in het dorp (b.v. in de voormalige kleuterschool "De Zonnestraal").

Het **derde** knelpunt was het groot aantal werklozen.

In Opende is het werkloosheidscijfer hoog. Ik denk dat je ook aan dat soort zaken aandacht moet schenken en moet bekijken wat vanuit het dorp zelf daaraan gedaan zou kunnen worden. Het is in die zin dat we aanvankelijk zijn begonnen met een groep werklozen, die regelmatig in de Stjelp kwam, om te zoeken naar mogelijkheden om voor je zelf proberen te regelen. Op die manier is het aktiviteitscentrum ontstaan. In het begin heeft dat aktiviteitscentrum redelijk gefunctioneerd, maar is langzamerhand op een dood spoor gekomen. Die aanvankelijke groep van werklozen is op een gegeven moment uiteengevallen. Sommige mensen kregen een baan. Er zit een zekere doorstroming in en daarmee is het in het aktiviteitscen-

Don ten Brink.

trum steeds stiller geworden. Dat is me op zich tegengevallen. Ik had verwacht dat de mensen gemakkelijker iets zouden ondernemen in dat centrum. Aan de andere kant moet ik zeggen dat al die mensen die in die groep zaten werk hebben gevonden, of bij een baas of voor zichzelf zijn begonnen, waaronder de milieu-boer. Ik denk dat ik als opbouwwerker ook de taak had om te proberen de mensen te ondersteunen om als klein zelfstandig ondernemer van de grond te komen.

Vraag: *Hoe kijkt u terug op de afgelopen 4 jaar?*

Ik heb altijd met veel plezier in Opende gewerkt. Er is veel gebeurd in Opende. Er is een vrij grote groep mensen geweest, die zich ervoor heeft ingespannen om er wat van te maken, b.v. de dorpsvernieuwingskommissie, de Stjelp, de scholen, de buurtbewoners en de voorbereidingsgroep multifunktioneel gebouw. Mensen die 4 jaar lang bereid zijn geweest, om vaak in de avonduren hun tijd

op te offeren om zich ervoor in te zetten om van Opende een leefbaarder dorp te maken. Het is erg plezierig om met zulke groepen mensen samen te werken.

Ik heb het erg leuk gevonden. Het is een drukke tijd geweest. Het is een tijd geweest, waarin erg veel verschillende dingen aan de orde waren. Het ging niet alleen om de verkeersproblematiek van de Provincialeweg. Ook hebben we nogal wat gedaan aan de woonomgeving, met name in Opende-West. Vrij veel aandacht is uitgegaan naar Opende-Zuid (Kolonieweg) en we zijn in staat geweest om aandacht te schenken aan de Scheiding. Wat dat betreft zal ik het straks toch wel missen. Het is jammer om Opende dan toch los te moeten laten.

Vraag: *Bent u tevreden over de bereikte resultaten?*

Niet voor de volle honderd procent. Er zijn dingen, die ik graag afgerond had willen zien. Ik wou dat het geslaagd was om het multifunktionele gebouw voor elkaar te krijgen. Ik denk dat dat heel belangrijk geweest had kunnen zijn voor Opende.

Vraag: *Wat gaat u nu doen?*

Ik heb nog geen andere baan. Het is nog onduidelijk wat ik ga doen.

Vraag: *Zoudt u nog iets willen zeggen tegen de inwoners van Opende?*

Vaak doen negatieve verhalen de ronde over Opende. Dat is een beeldvorming, die buiten het dorp over Opende bestaat. Maar wat mij is opgevallen is, dat de mensen toch, niettegenstaande dat soort verhalen, in staat zijn, bereid zijn, met elkaar uit te zoeken hoe men het in Opende wil hebben. En dat ze tot goede resultaten kunnen komen. Het is gebleken in de afgelopen jaren, dat je elkaar best kunt vinden. Dat je met elkaar overeenstemming kunt bereiken over wat je met het dorp voor hebt. En laat dat maar weten aan gemeentebestuur e.d., hoe je denkt over zaken die je eigen dorp aangaan. Ik denk dat de dorpsvernieuwingskommissie nogal wat invloed heeft gehad op het gemeentebestuur als het ging om vragen; welke oplossingen je voor bepaalde knelpunten in het dorp moest vinden. Ik zou willen zeggen laat vooral je eigen geluid horen in het gemeentehuis te Grootegast.

Tot slot wil ik de heer Ten Brink, namens de redactie van de Keuvelaar, bedanken voor al datgene wat hij voor Opende heeft gedaan en in het bijzonder dat wat hij voor de Keuvelaar heeft gedaan.

Don, veel succes bij het vinden van een nieuwe baan.

A.T.-G.

Fietspaden Provincialeweg.

Provinciale Waterstaat van Groningen heeft plannen gemaakt voor de aanleg van fietspaden aan beide kanten van de Provincialeweg en voor herinrichting in Opende-Oost. De aanwonenden van de Provincialeweg konden op inspraakavonden hun mening over deze plannen geven en afspraken met de ambtenaren van de provincie maken om de situatie bij de mensen thuis nog eens te bekijken. De inspraakavonden werden zeer goed bezocht. Op maandag 24 februari j.l. waren er ± 90 bezoekers in Eben Haëzer en ondanks de Elfstedentocht waren er woensdag 26 februari ongeveer 60 mensen aanwe-

zig in Pro Deo.

Op beide avonden werd naar voren gebracht, dat men er toch wel problemen mee heeft, dat in Opende-Oost geen fietspaden worden aangelegd. De provincie heeft daar ook enkele maatregelen op de weg geprojecteerd om de fietsers op een veilige manier bij het overige verkeer te voegen in de kern van Opende-Oost. Men vreest, dat het doorgaande verkeer dan een andere route zal kiezen, waardoor Opende een doods dorp gaat worden.

De provincie probeerde duidelijk te maken, dat in een groot gedeelte van Opende-Oost niet genoeg ruimte is voor de aanleg van fietspaden. Daarom is voor het gehele traject in de kern voor dezelfde oplossing gekozen, n.l. herinrichting. De veiligheid van de fietsers staat voorop, wanneer deze dezelfde weg moeten delen met auto's e.d. Vandaar

de voorgestelde maatregelen. Er zullen zich soms situaties voordoen, dat tegenliggers daar even op elkaar moeten wachten. Dat hoeft echter niet tot onoverkomelijke problemen te leiden. De provincie kon niet iedereen van de noodzaak van deze oplossingen overtuigen. Daarbij werd ook nog eens verwezen naar de inspraak van 1982. De indruk bestaat wel, dat de bewoners van Opende-Oost zelf wel met de plannen konden instemmen. Wel zal de provincie nog eens moeten kijken naar de situatie bij café Bakker, naar verschillende uitritten en de plaatsing van bomen.

Wanneer aan beide kanten van de weg fietspaden worden aangelegd, dan krijgen verschillende agrariërs het er niet gemakkelijker op. Zij moeten dan met hun vee drie wegen oversteken inplaats van één. Zij krijgen dan te maken met verzwing van de bedrijfsvoering. Op de inspraakavonden kwam de mogelijke aanleg van veetunnels en de bekostiging daarvan aan de orde. De provincie heeft toegezegd over de problematiek nog eens te overleggen met de gezamenlijke agrariërs. Bewoners uit Opende-West drongen er bij de provincie op aan de fietspaden niet achter maar voor de bomen aan te leggen. Hierdoor zou ook de breedte van de berm tussen weg en fietspad aanzienlijker beperkt kunnen worden. De provincie zal deze kwestie nog eens bestuderen.

Verder kwamen op beide inspraakavonden veel vragen naar voren over het dempen van sloten (waarover zal worden overlegd met het waterschap), het uitzicht op de weg, parkeermogelijkheden en het planten van bomen. De provincie heeft in vele gevallen toegezegd met betrokkenen de situatie ter plekke nog eens te bekijken.

Op beide avonden werd ook uitvoerig ingegaan op de verdere procedures, die uiteindelijk moeten leiden tot de uitvoering van de plannen. Zo legde bijvoorbeeld de heer Mellem van Provinciale Waterstaat uit hoe de grondaankopen worden geregeld.

De provincie gaat nu de plannen op grond van de inspraak eventueel nog wijzigen. Verder volgen komen dan de definitieve tekeningen officieel in procedure. Deze worden ter visie gelegd en bewoners kunnen dan eventueel een officieel bezwaarschrift indienen, als zij het er echt niet mee eens zijn.

De dorpsvernieuwingskommissie zal ervoor zorgen, dat deze ter visielegging van de uiteindelijke plannen in Opende zelf plaatsvindt.

Hopenlijk kan nog dit jaar met de daadwerkelijke uitvoering van de plannen worden begonnen.

Dorpsvernieuwingskommissie Opende.

Dorpsagenda

vr. 28-3   Uitvoering toneelver. "Tot Nut en Vermaak". Opgevoerd worden: Zeg het met bloemen en De weduwe Tompson. Aanvang 20.00 uur Vrijzinnig Gebouw. Bal na.

ma. 7 t/m   Sakorkollekte (Kinderbescherming).

za. 13-4

wo. 9-4   Bejaardensoos. Spelmiddag. Aanvang 14.00 uur. Groene Kruisgebouw.

do. 10-4   Uitvoering gymnastiekver. D.A.V.O.

vr. 11-4   Toneelver. Amato. Toneelvond. Aanvang 20.00 uur. Gebouw Eben Haëzer.

wo. 16-4   Ned. Bond van Plattelandsvrouwen. Eendagsbestuur. Aanvang 19.45 uur. Vrijzinnig Gebouw.

za. 26-4   Bejaardensoos. Naar Doezum.

di. 29-4   C.P.B. Huisvrouwenver. Grootegast. Musical "Poesje mauw, katje klauw". Aanvang 19.45 uur. Gebouw Pro Deo.

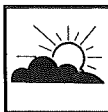
wo. 21-5   Verkiezing leden Tw. Kamer.

ma. 9 t/m   Culturele Raad. Anjerkollekte.

za. 21-6   Internationale Grasbaanrace.

za. 14-6   Aanvang 13.00 uur.

het WEER

van de maand februari.

Terugkijkend op de afgelopen maand kan je niet anders dan konkluderen dat het een echte wintermaand was. Na 2 februari begon het geleidelijk licht tot matig te vriezen bij een oostenwind. De Alpenlanden hadden toen al te kampen met zware sneeuwval. De situatie werd echt winters. Hoge druk boven Skandinavië en Rusland, lagedruk boven de Middellandse Zee.

In de loop van de maand zat de winter al goed in het zadel. Dat bleek al uit de eerste vorstcijfers: 9 februari 's nachts —12,8 gr. en op klomphoogte —16,5 gr.

Dit was nog maar het begin, want de tweede helft van februari loog er niet om. Ik berekende voor de laatste 8 dagen een gemiddelde max. temp. van —0,9 gr. en een gemiddelde min. temp. van —11,6 gr. Dit alles bij zonnig weer overdag. Het gevolg hiervan was natuurlijk dat de elfstedenkoorts begon te werken. Het werd echter steeds later in de tijd en wat niemand nog voor mogelijk hield de 14e elfstedentocht werd voor woensdag 26 februari uitgeschreven. Het werd wederom een schitterend evenement, gewonnen

door Evert van Benthem.

Dat het koud was bleek wel uit het aantal ijsdagen. Ik telde er 22.

Deze koudegolf duurde tot en met 4 maart en toen viel de dooi in. Vele mensen vinden het nu ook welletjes met de winter en hopen nu op een mooi voorjaar.

Hieronder volgen nog een paar cijfers.

Tot de volgende maand.

Gem. max. temp. van de maand: —0,8 gr.

Gem. min. temp.: —7,6 gr.

Laagste minima: —14,2 gr.

Laagste grasminima: —16,5 gr. (9, 22-2)

Totale neerslag: 2,1 mm.

Fred Janac.

Burgerlijke Stand

gemeente Grootegast, februari 1986

Geboren: (nagekomen maand januari): Mark z.v. T. Postema en H. van der Velde, Opende. Kars z.v. K. ter Veen en A.E. Veling, Opende. Bokke z.v. R. Wassenaar en J. Elzinga, Opende. Dirk Johannes z.v. U.J. Froentjes en T.H. de Boer, Opende.

Overleden: geen. **Gehuwd:** geen.

Rijkspolitie Opende

Politienieuws

De maand februari is voor de politie een drukke maand geweest. En daar waren de nodige zaken bij, die ons de wenkbrauwen eens diep deden fronsen. Laten wij eerst beginnen met het meest positieve nieuws. Per 1 maart is de politie weer op volledige sterkte. Dat de nieuwe vakature voor een rayonkommandant zo snel ingevuld werd, wie zei dat de ambtelijke molens langzaam draaien, verraste ook ons. Onno Beukema is per 1 maart als rayonkommandant werkzaam in

Opende. Beukema komt van de post Oude Pekela, waar hij 10 jaar dienst heeft gedaan. Een voordeel is, dat Beukema de regio goed kent. Hij is geboren en getogen in Midwolde, gemeente Leek. De familie is nu in Opende aan het rondkijken naar een geschikte woning.

In februari werd de staatskas weer behoorlijk gespekt. Niet te hopen, dat minister Ruling voor de verwachte tekorten naar Opende komt met een "radarwagen". Het verdient echter goed, gelet op het aantal snelheidsovertredingen. In een uurtje tijd werden er weer 19 bestuurders bekeurd. Recordhouder deze maand: 81 km./uur. Freddy Heineken had weer teveel geestrijk vocht aan een inwoner van Opende geleverd. Deze had in een rustiek dorpje in Friesland ruzie gekregen, en was na de nodige klappen richting Open-

de gereden. Daar wachtte de politie op hem om een morele klap uit te delen. Enkele verkeersongevallen leverden gelukkig alleen materiële schade op. De verkeersakktie op de Scheiding leverde geen problemen op. Wel werden diverse telefoontjes ontvangen omdat enkele auto's verkeersgevaarlijk zouden staan geparkeerd. Na een kijkje te hebben genomen bleek dat niet het geval te zijn. Wel werden de snelheden van de auto's behoorlijk afgeremd door de geparkeerde voertuigen. En dat was nu juist de bedoeling. Geen enkel probleem dus. Frappant vinden wij, dat eigenaars zo slordig omspringen met hun voertuigen. Toevalligerwijs werd een auto aangetroffen in een sloot aan de Drachsterweg te Opende. De bestuurder had een bocht verkeerd geschat en was waarschijnlijk met zeer hoge snelheid over de kop geslagen en via enkele paaltjes in de sloot tot stilstand gekomen. Bestuurder heeft vervolgens het hazepad gekozen. Via het kenteken meenden wij de eigenaar op te sporen. Vergeet het maar..... Deze auto bleek binnen 14 dagen 5 keer verkocht te zijn, zonder de nodige overschrijvingen. Tot nu toe heeft er zich bij ons geen eigenaar/bestuurder gemeld. Deze auto wordt dus als een gevonden voorwerp beschouwd. De opbrengst, toch nog een behoorlijk bedrag, wordt overgemaakt naar Justitie. Een schuur aan de Centrumweg viel ten prooi aan de vlammen. Een grote hoeveelheid boeken gingen hierbij verloren. De oorzaak van deze brand was waarschijnlijk gelegen in het feit dat een op een gasfles aangesloten brander tijdens het drinken van een bakje koffie niet gedoofd was. De jeugd is ook nog steeds actief, maar dat zijn dan activiteiten waar wij geen prijs op stellen. Herhaaldelijk is men tot overlast nabij de school in de Alkemastraat. Na enkele gesprekken hadden wij gehoopt op beterschap, maar helaas. Er is dan ook besloten, om meer toezicht uit te oefenen in het centrum van Opende. Daarbij zullen de gemeentelijke verordeningen uitgevoerd worden. Het is toch te gek, dat men de muren gaat bekladden, en de lege bierflesjes kapot slaat op het schoolplein. Enkele buurtbewoners moesten na diverse lek gereden banden van de schooljeugd het schoolplein ontdoen van de scherven. Men kan er dan ook op reke-

nen, dat iedere overtreding afgedaan wordt met een proces-verbaal. En de daarvoor geldende geldboetes zijn niet mals.

Twee spuitjes van een dierenarts brachten het einde aan een liefdevol leven van 2 huisdieren. Een aangetroffen hondje in Opende werd op verzoek van de eigenaar pijnloos van het aardse weggehaald. De verzorging van dit blinde hondje werd teveel. Een aangereden kat werd zwaar gewond door ons naar een dierenarts gebracht. Deze konstateerde een heupbreuk. Ook hier bracht een spuitje uitkomst, de verwondingen bleken te ernstig om te overleven.

De meeste tijd en energie werd echter gestoken in een vuurwapenzaak, die in Opende aan het rollen kwam. Enkele goed uit de kluiten gewassen Friezen wilden nog een oude "rekening" vereffenen met een inwoner van Opende. Dus werd een bezoek gebracht aan Opende. Het onderzoek dat vervolgens werd ingesteld, bracht aan het licht, dat bedoelde Opendenaar de Friezen bedreigd had met een vuurwapen. Dit vuurwapen bleek een 6-schots-revolver te zijn, die door ons in beslag werd genomen. Het balletje ging toen rollen. De revolver was geleverd door een inwoner van Gorredijk. Deze bekende tevens een vuurbuks verkocht te hebben aan een inwoner van Oldeholtspade. Ook de vuurbuks met geluidsdemper en kijker, alsmede een 100 stuks patronen, werd door ons achterhaald. Deze vuurwapens waren op hun beurt weer afgeleverd door een inwoner van Kollumerzwaag. Bij een huiszoeking werd daar een grote hoeveelheid wapens aangetroffen. Onder andere pistolen, revolvers, vuurbukken, en een grote partij alarmpistolen. Deze alarmpistolen werden voor een gering bedrag gekocht in België. Door de loop uit te boren verkrijgt men dodelijke vuurwapens. Een aantal van deze was al uitgeboord. Op de Nederlandse markt brengt een dergelijk wapen gauw enkele honderden guldens op. Het onderzoek heeft ongeveer 14 dagen geduurd. Het nadeel hiervan is, dat je dan uit de "praktische dienst" wordt gehaald hetgeen kan inhouden, dat het plaatselijk toezicht even op een lager pitje wordt gezet, echter kollega's nemen dan graag de diensten waar. U kunt ten allen tijde verzekerd zijn van 24-urig "toezicht".

Tenslotte willen wij u erop attenderen dat er de komende maanden regelmatig verkeerscontroles in Opende zullen plaatsvinden. Deze worden dan gehouden in samenwerking met de technische dienst van ons en de belastingdienst. Reden hiertoe is, dat

er de laatste tijd weer veel technische mankementen aan voertuigen worden geconstateerd. Dat de belastingdienst er ook bij is kan voor u misschien betekenen, dat sluimerende bedoelingen tijdig wakker geschud worden.

De Scheiding

De akties van de buurtbewoners aan de Scheiding gaan door.

In de maand februari parkeerden de bewoners hun voertuigen op de weg.

Ook proberen de bewoners met waarschuwingsborden langs de weg de aandacht te vestigen op hun probleem.

Maar zoals het nu lijkt zullen er toch wel hardere akties ondernomen moeten worden. Die gaan dan ook komen.

Op vrijdag 21 maart hebben de bewoners een blokkade op de Scheiding opgericht.

Inmiddels zal VVD kamerlid A. Jorritsma-Lebbink er bij minister Smit-Kroes van Verkeer en Waterstaat op aandringen, zo snel mogelijk de aanleg van een fietspad langs de Scheiding te realiseren.

Zoals bekend mag zijn kunnen de provinciale besturen van Groningen en Friesland het

niet eens worden over de kostenverdeling. Zodoende wordt de bemiddeling van minister Smit-Kroes noodzakelijk.

Harry.

Kursus "Natuur en Milieu"

De Stichting Milieubeheer Zuidelijk Westerkwartier organiseert in het voorjaar een cursus "Natuur en Milieu". De cursus is bedoeld om inzicht te geven in de problematiek van het milieubeheer met speciale aandacht voor de situatie in het Zuidelijk Westerkwartier. Alle belangstellenden zijn welkom. Het programma omvat inleidingen over onderwerpen als ruimtelijke ordening, de gevolgen van ruilverkaveling en het beheer van kleine landschapsobjecten zoals petgaten en houtsingels. Er kunnen ook eigen projecten worden ingebracht. Verder staan er twee excursies op het programma. De kosten van de cursus zijn f 30,-. Voor inlichtingen kunt u terecht bij Rob Heringa, Provincialeweg 42 te Kornhorn, tel. 05946-59684.

De week van het werk

Van 9 tot en met 14 maart is er weer 'de week van het werk' gehouden, waarin door een groot aantal welzijnsinstellingen, kerken en andere menslievende organisaties is deelgenomen. Wat is er in onze samenleving aan de hand dat er een 'week van het werk' gehouden moet worden? Een 'jaar van het kind' of een 'jaar van het dier'. Het is duidelijk wat dat betekent: men wil aandacht vragen voor een speciaal aspect van ons samenleven, maar moet er nu ook al nagedacht worden over zoiets vanzelfsprekends als werk?

Het is zonneklaar dat er grote veranderingen in onze maatschappij zijn opgetreden. Als werk zo vanzelfsprekend was dan zou er geen 'week van het werk' georganiseerd hoeven te worden en we weten het allemaal: niet iedereen heeft werk of hoeft te werken. Als je

ziek bent is werken niet meer noodzakelijk om te kunnen leven, en over 'korter werken' en 'deeltijdbanen' wordt gesproken als een zege voor de samenleving. Er zijn sociale voorzieningen, waardoor men niet meer ten koste van lichaam en gezondheid ieder werk hoeft te aksepteren; er zijn minimum lonen gekomen, waardoor werk alleen maar als echt werk geldt, als het op de juiste manier wordt gehonoreerd, maar waardoor ook het aantal banen minder worden. En als je uit het arbeidsproces wordt gestoten, als je met lege handen komt te staan, dan wordt het je al snel duidelijk dat werk meer is dan geld verdienen alleen. Werken blijkt noodzakelijk om zin en inhoud aan het leven te geven; werken wordt zo belangrijk dat je het eventueel voor niets zou willen doen, voor jezelf maar ook voor de samenleving om je heen.

Dit nadenken over wat de rol moet zijn van arbeid in onze samenleving is op deze schaal nog niet eerder voorgekomen in de geschiedenis. In een heel andere tijd, een tijd waarin kinderarbeid nog niet verboden was, zonder pensioenering en minimumloon, een tijd waarin het gewoon was dat de arbeider 70 uur per week aan de lopende band stond, in die tijd nu was er een groot filosoof, die net zo de nadruk legde op arbeid, als iets wat veel meer is dan het louter jezelf verkopen omdat je nu eenmaal geld nodig hebt. Die filosoof zei dat een mens zonder werk eigenlijk geen mens is, werken is, meende hij, belangrijker voor de mens als denken, of praten, of lachen. Wat een mens onderscheidt van een aap, of de gehele natuur om hem heen, is niet het denken, maar het werken.

Die filosoof, hij leefde in de vorige eeuw, zag de misstanden die er in zijn tijd bestonden, en oordeelde dat de mens diep was gezonken. Kijk je naar de mensheid met zijn ogen, dan kijk je naar de manier waarop de mensheid werkt, werkt, en daarop baseer je je oordeel. En als je dan ziet, dat mensen sterven in kolenmijnen, dat kinderen ziek, geestelijk en lichamenlijk misvormd worden door het werk in donkere fabriekshallen, dan moet je wel konkluderen, zoals hij deed, dat de mensheid in een deplorabele staat verkeert. Stel nu eens dat u de mensheid zou willen veranderen (wie wil dat niet?), wat zou u dan doen? U zou een prachtige theorie beden-

ken, u zou gaan proberen mensen te overtuigen dat ze niet zo slecht moeten zijn, u zou een mooie theorie opstellen over hoe mensen goed opgevoed kunnen worden en hoe ze goed kunnen leven, kortom u zou proberen met uw eigen gedachten anderen allerlei verkeerde ideeën uit het hoofd te praten. Deze filosoof heeft dat niet gedaan. Hij meende dat als je de mens wil veranderen dat je niet zijn denken moet veranderen maar de manier waarop hij werkt. Daarom begon hij druk op de machtigen in de samenleving uit te oefenen om de arbeidsomstandigheden te veranderen; verandert de arbeid, zo meende hij, dan verandert de mensheid. En inderdaad, door het organiseren van de arbeidersbeweging is deze filosoof erin geslaagd de grootste verandering in de samenleving te weeg te brengen ooit door een denker tot stand gebracht. De tijden zullen nooit meer worden als vóór hem. Zijn naam? Karl Marx.

Robert Losekoot.

Baby's worden peuters worden kleuters

En de ouders? Die hebben het er nogal eens druk mee. Daarom organiseert het Groene Kruis in Opende en Kornhorn een oudergespreksgroep voor ouders met kinderen van 1 t/m 4 jaar.

Onderwerpen, die zoal ter sprake kunnen komen zijn b.v. slaapproblemen, moeilijke eters, zindelijkheidstraining enz.

Misschien heeft u ook zulke vragen.

Misschien is uw ervaring een tip voor andere ouders.

Welkom bent u in elk geval.

De 6 bijeenkomsten worden begeleid door een opvoedingsvoorlichtster Lia Klincker en de wijkverpleegkundige Tette van der Boon. Tijdens de eerste bijeenkomst worden de onderwerpen in onderling overleg afgesproken voor de komende avonden.

De avonden vinden plaats op 7, 14, 21 en 28 april, 6 en 12 mei.

Het aantal ouders dat aan deze bijeenkomsten kan deelnemen is minimaal 7 en maximaal 12.

Geeft u zich wanneer u belangstelling heeft

dus snel op bij de wijkverpleegkundige. Tel. 59081 tussen 12.30 en 13.30 uur.
Wilt u eerst wat meer weten?
Ook daarvoor kunt u op bovengenoemde tijd

de wijkverpleegkundige bellen.
De bijeenkomsten vinden plaats in het Groene Kruisgebouw te Opende. Ze beginnen om 20.00 uur en zijn rond 22.00 uur afgelopen.

Week van het werk

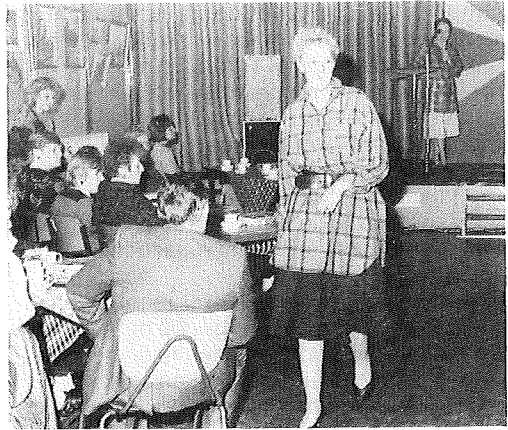
Op maandagavond 10 maart verrichtte burgemeester J. Verbree in de Stjelp de opening van de 'Week van het werk'.

Na de opening werd er een bruisende mode-show van zelfgemaakte kleding gegeven. De dames showden onder begeleiding van een lekker stukje muziek enthousiast hun creaties.

Niet alleen kleding was er te bewonderen, maar ook schilderijen, gemaakt door cursisten van de schilderkursus in de Stjelp, kon men bekijken.

Ook werden de nieuwste snufjes op het gebied van de naaimachine gedemonstreerd aan het aanwezige publiek.

Harry.

Herinneringen van Hannes van de Smid

Herinneringen van Hannes van de Smid (5)

Het huis waar nu Klaas Kraaienga woont (Provincialeweg 119) heeft heel wat bewoners gehad. Omstreeks 1930 woonde daar het gezin van Klaas de Wit. Hij was chauffeur op de bussen van de GAM (Grootegaster Autobus-Maatschappij). Eigenaars van deze busonderneming waren een aantal mensen waarvan ik me nog herinner de namen: Jurrien Lieferring, ...Nauta en Lubbe Renkema. De garage stond in Doezum, tegenover de

weg naar Peebos; ernaast woonde hierboven genoemde Renkema. Later is deze GAM opgegaan in de GADO. Maar nu weer terug naar de Wit. Als kind zegt het je natuurlijk weinig, dat een buurman chauffeur is. Op latere leeftijd zou je dat gewoon weer vergeten zijn. Maar ik herinner me nog levendig, dat ik een keer met mijn moeder op visite ging naar Grootegast. Op de terugweg zijn we bij Kraaienga (café de Driehoek) weer in de bus gestapt en in die bewuste bus was toen Klaas de Wit chauffeur. De deur van de bus werd

uw warme
bakker

J.A. IJKEMA

Provincialeweg 71
9865AC Opende
tel. 05946 - 59180

heeft voor u

1e week:	Slagroomtaart	van f4,95 nu f3,95
2e week:	Rijstevlaai	van f7,50 nu f6,50
3e week:	Tompoezen	van f5,00 nu f4,00
4e week:	Appeltaart	van f5,95 nu f4,95

**de weg naar
marwo...
de b ste weg
in drukwerk**

drukkerij marwo

Bossingel 10
9865 VL Opende
Tel. 05946 - 59132
b.g.g. 05944 - 2646 (priv )

vakantiehuisjes etc. garages schuurtjes vakantiehu sjes paardeboxen garages schuurtjes

houtbouw

Terpstra

openderweg 1.
9865xd opende.
tel. 05946 - 59192/59471

door de chauffeur geopend met een grote hefboom, zodat hij op zijn plaats kon blijven zitten. De ouderen zullen zich vast die grote "Kruk" nog wel herinneren waarmee de deur werd bediend. Tegenwoordig gaat dat: "Tsssjd, tsssjd, open en dicht."

Hoe lang die de Witten daar gewoond hebben weet ik niet precies meer. Niet zo erg lang na 1930 dunkt me. Er was een dochter in huis, Sara genaamd en Koop Kloosterman en ik kwamen daar wel over de vloer te spelen. Spelen draait wel eens uit op heibel maken en Koop en ik konden Sara dan ook flink op de kast krijgen door het zingen van een toen bekend deuntje: "Sara, je rok zakt af; Wie heeft dat gedaan?" Dan werd ze zo lekker kwaad. Nu kan het best zijn, dat Koop niet zo hard meegezongen heeft als ik, want voor mijn gevoel was hij vaak iets minder ondeugend dan ik. Maar erom gelachen heeft hij wel; zeker weten!

Het huis waar de familie de Wit eerst in woonde werd later bewoond door een paar bejaarde mensen, broer en zus, Jilt en Siebrigje Meester. Dat waren heel aardige mensen. We kregen er vaak een kopje thee of wat anders en Jilt Meester hield ons altijd bezig met alerhande aardigheidjes. Met een schaar en een stuk papier kon hij hele leuke dingen maken: bomen, huisjes en niet te vergeten fraaie kleedjes in verschillende vormen en grootte. Koop en ik leerden van hem ook een paar "goocheltrucjes" met luciferdoosjes. Aan de westkant van hun huis stond een struikje met vruchten die eigenlijk nooit goed rijp werden. Vóór die tijd waren ze er meestal al afgeroofd (ik heb ze ook wel eens geproefd). Het waren beestachtige wrang-zure dingen, de wangen trokken er helemaal van bij elkaar. Onder de jeugd in de buurt hadden ze dan ook een heel toepasselijke naam: "bekketrekkers". Veel later ben ik er achter gekomen dat het ROZEBOTTELS waren. Nu zou het best kunnen, dat onrijpe rozebottels inderdaad "bekketrekkers" heten. Tenslotte heet een onvolwassen koe ook KALF en een jong paard heet VEULEN. Hoewel ik de lezer wel wil waarschuwen deze uitleg niet al te serieus te nemen, want ik heb Fop I. Brouwer niet geraadpleegd.

In de latere dertiger jaren woonde Siebrigje er nog alleen. Wij kwamen er toen niet meer

zo veel; we raakten in die tijd ook al wat verder van huis om ons te vermaken.

Op zekere dag riep mijn vader me. Koop was bij mij en we moesten even een boodschap voor mijn vader doen. Dat gebeurde wel vaker dus dat was niet zo erg vreemd. In een jutezak zat een van onze hennen. Die had "de leg uut", zo dat heette en dat was reden om hem af te schrijven. Nu hebben wij nooit van onze eigen kippen gegeten en deze moest ook weggebracht worden. In het toen veel kleinere huisje dat op de plaats stond, waar nu Roel Oost woont (Provincialeweg 123), woonde toen "Jetze-Luts", een weduwe, met haar zoon Jan en later ook nog met diens vrouw Johanna. Mijn vader wist kennelijk dat die mensen wel "wrakke kippen" slachtten en opaten, dus daar moesten we die hen even naar toe brengen. Koop en ik op pad met de zak op de rug. De hen werd aangenomen en wij mochten even in huis komen. We kregen ook een beloning voor de boodschap. "Oude Luts", zoals ze altijd werd genoemd, trok de rokken omhoog en toverde uit een witte katoenen zak twee pepermunten. We kregen er elk een van, maar we hielden ze wel in de hand. Op de terugweg op de reed keken we elkaar aan. We hadden geen van beide zin in die pepermunt. Dat gefrommel onder die zwarte rokken kwam ons niet zo erg goed voor. Bovendien kwam het van mensen die wel aten wat wij niet lustten. We gooiden de pepermunt maar in de sloot. Toch herinner ik me heel goed, dat we afspraken om dat thuis toch maar niet te vertellen. We waren er kennelijk toch niet gerust op dat we netjes gehandeld hadden. Goed beschouwd hadden we dat toen wel goed bekeken.

Ik heb er geen flauw idee van of het tegenwoordig nog zo is. Of kinderen een pepermuntje accepteren als "wettig betaalmiddel"? Er is namelijk wel veel veranderd in een halve eeuw, maar misschien zijn kinderhanden niet in hetzelfde tempo meegegaan in de "wildgroei" als zoveel andere zaken.

Hannes van de Smid.

20 jaar IJtsma

IJtsma's complete woninginrichting
bestaat 20 jaar en daarom vieren wij
feest met

Jubileumprijzen

LEREN POEFS	29,-
ZWARE EIKEN MIMISET	95,-
ZWAAR GREZEN LEDIKANT 90 x 200 cm. incl. bodem .	179,50

IJtsma Meubelhandel

Prov.weg 56-58, OPENDE, tel. 05946 - 59218

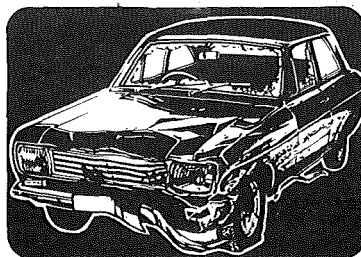
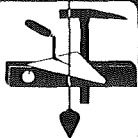
Maandags gesloten, vrijdagsavonds koopavond van 7 tot 9 uur

* reparatie
* en
* onderhoud.
* verbouw
* en
* nieuwbouw.

handel in
bouwmaterialen
en ijzerwaren

drachtsterweg 4
9865AT Opende
tel. 05946-59054

verkoop
gebruikte
auto-onderdelen

inkoop en verkoop
schade-auto's

autosloperij

joh.v.d.heide

Leidijkreed 2. 9865VS Opende
tel. 05946-59724

Het verleden in beeld.....

Een deel van de Drachtsterweg, ongeveer 60 jaar geleden

Deze foto is genomen bij de bocht in de Drachtsterweg, bij wat nu nr. 40 is, zuidwaarts gezien. Er is in de afgelopen jaren veel veranderd. De weg is geasfalteerd. Het huis rechts is afgebroken en vervangen door een nieuw. Huisnummer voor 1 jan. 1952 D257, daarna tot 1-6-1970 Drachtsterweg 34 en daarna Drachtsterweg 40 ('t Hoekje).

Links het evangelisatiegebouw Bethel. Dit is afgebroken en aan de andere kant van het woonhuis weer opgebouwd. Achter Bethel de boerderij, toen van de heer J.K. de Heer, nu bewoond door de heer P. Hiemstra. Door de hoge bomen is de Antoniahoeve, het woonhuis, gebouwd in 1911, niet te zien.

Rechts op de foto geen koren, maar lang raaigras op het erf van het huis, dat er nu nog staat. Op de weg loopt rechts de oude heer Freerk Pool, geboren Drachten 11 juni 1852, overleden Opende, 11 maart 1934, 81 jaar oud. Hij was de bewoner van de woning rechts op de foto. Met de gegevens, die zijn kleindochter, mevrouw W. Pool-Elzinga, kon geven, kon uitgerekend worden dat de foto tussen 1925 en 1930 gemaakt moet zijn.

Links staat een echtpaar, vermoedelijk Willem de Vries en Aukje de Vries-Van der Velde. De heer W. de Vries was bedrijfsleider op de boerderij, die bij de Antoniahoeve behoorde.

Rechtuit het pad naar de boerderij, dat er nu nog is en linksaf de reed, die er ook nog is, maar nu eindigt bij twee huizen.

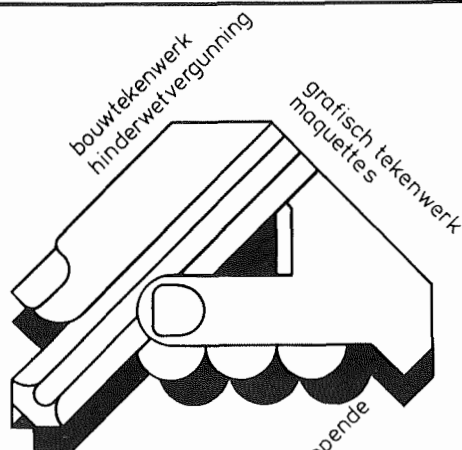
Bekkema Rijwielverhuur

(bij Strandheem)

Te koop:

gebruikte **Kinderfietsen**
Herenfietsen
Damesfietsen
Racefietsen
Crossfietsen

Tel. 05946 - 59438

bouwk. tekenburo
piet claessen
drachtsterweg 36 - 9865 vh. opende
tel. 05946 - 59268

Voor al uw
GLAS / VERF en BEHANG

Nog
restanten behang
vanaf f 1,50 per rol

schilder- en behangbedrijf

f. teehninga

Provincialeweg 126 - 9865 AL Opende
tel. 05946 - 59197

De naam Drachtsterweg staat al op de kaart van de gemeente Grootegast in de Gemeente-atlas van Kuijpers, 1871 (zie X-5-12). Deze naam schijnt in Opende niet of bijna niet gebruikt te zijn. In berichten en advertenties in de oude Dragster Courant wordt gesproken over de grintweg of de rijweg door Opende. Daarmee wordt niet alleen de Drachtsterweg bedoeld, maar ook de Provincialeweg van de viersprong tot de grens met Kornhorn.

In de Dragster Courant van 19 oktober 1899 wordt bericht dat de Raad der gem. Grootegast al eerder besloten had de weg tot aan de Folgeralaan (=Folgerster Loane, in 1839 tot rijweg aangelegd) met grint te verharderen (dat was in april 1897). Maar nu besloot de Raad eerst een proef te nemen met het bestrooien met grint van een stuk van 15 meter, zonder ondervloering. Als dat voldeed, zou men zo de hele weg verharderen.

De foto is beschikbaar gesteld door de heer Jasper Pool, de achterkleinzoon van de heer Freerk Pool op de foto.

OKO I en OKO II kampioen

Op de foto voorste rij v.l.n.r.: Ella Witteveen, Anneke Cuperus, Oeke Kompaan, Sonja Dijk, Sietske Dijk, Antje v.d. Veer, Tjeerd Elzinga.

Achterste rij v.l.n.r.: Meinie Pama, Wieger Snip, Engbert Kuipers, Wilte Dijk, Onno Redema, Kees v.d. Veen, Pieter Postmus.

Vier geslachten

Een foto van vier geslachten komt wel vaker voor zult u denken.

Maar iets wat vast niet zo vaak voorkomt, is dat drie hiervan op dezelfde dag jarig zijn.

En wel Beppe van Wijk-Brouwer, geb. 13-3-1907; Alie Mud-Hoekstra, geb. 13-3-1954 en Renata Mud, geb. 13-3-1984.

U zult begrijpen dat mevr. J. Hoekstra-Van Wijk, geb. 22-2-1929, het deze dag erg druk heeft met het afleggen van bezoeken.

herenmodes en maatkledingbedrijf

ERINGA

Provincialeweg 196. 9865TB Opende
tel. 05946 - 59090

Voor al Uw maatkleding

*Doe het zelve,
wij maken Uw kleding
of tekenen Uw patronen.*

WAAR IK GA OF STA,

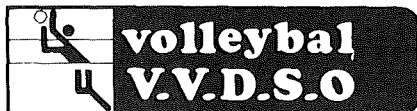
IK KOM ALS HEER, GEKLEED DOOR ERINGA

Opende schijnt nogal veel sporttalenten in de regio te hebben. Behalve de schaatsters die de Elfstedentocht geschaatst hebben, zijn er al meerdere Opendenaren in één of andere tak van sport kampioen geworden. Of hoog op de ranglijst geëindigd. Bijvoorbeeld Jantje Tjoelker die judokampioende van het noorden werd (zie nr. 6) of Marten van Duinen, die derde werd bij de NK solexracen op het ijs.

Waarschijnlijk zullen er nog heel wat Opendenaren de zoete smaak van de overwinning proeven.

Het eerste en tweede team van de korfbalvereniging OKO hebben inmiddels de zoete smaak van een kampioenschap geproefd! Proficiat!

Harry.

Volleybalnieuws

We hebben op dit moment 9 heren. Hiervan zijn er niet genoeg die competitie willen spelen. Daarom weer een oproep voor heren die willen volleyballen in competitieverband.

Ook hebben we nog meisjes nodig, zodat we het volgende seizoen 2 meisjesteams hebben. Inlichtingen Theo Snip, tel. 59797.

De stand:

De meisjes staan bijna onderaan in de competitie. Ze hebben voor het eerst samengespeeld in het afgelopen jaar. Dit is ook het geval met de damesteams. Het 1e team staat onderaan en het 2e staat bijna onderaan.

Het bestuur.

C.P.B. Opende

Op 25 februari vergaderde de C.P.B. afd. Opende in gebouw Pro Deo.

De presidente opende de vergadering door een ieder welkom te heten in het bijzonder mevr. A. de Vries uit Zevenhuizen. Daarna werd gezongen gezang 172:1 en 4 en ging mevr. v. Braak voor in gebed.

Vervolgens werd gelezen Filip. 3:20-4:7 en daaropvolgend een korte meditatie. Aansluitend hierop werden de notulen gelezen.

Na de mededelingen en ingekomen stukken was het tijd voor een kopje koffie.

Na de pauze was het woord aan mevr. de Vries met haar onderwerp Geneeskrachtige kruiden. In de inleiding vertelt mevr. de Vries uit eigen ervaring hoe goed men kan genezen door allerlei kruiden. Soms alleen al door het opleggen van speciale planten of kruiden

op de wonden.

In de daaropvolgende pauze kon men verschillende boekjes kopen. In deze boekjes staan enkele recepten voor het gebruik van kruiden. De opbrengst van deze boekjes is bestemd voor de ontwikkelingslanden, met name voor visvijvers in de derde wereld.

In deze vijvers wordt de Tilapia vis gekweekt. Deze vis is bestemd voor kinderen, omdat deze te weinig dierlijke eiwitten krijgen.

Na de pauze laat mevr. de Vries ons dia's zien van een kuuroord in het Zwarte Woud in Duitsland. Ook laat zij ons een kruidentuin zien waar we een pracht aan verschillende kruiden zien.

Na deze mooie dia's wordt mevr. de Vries heel hartelijk bedankt.

Tot slot werd gezongen gezang 479:3 en 4, waarna de presidente voorgaat in gebed. Met een wel thuis en tot ziens op 25 maart wordt de vergadering gesloten.

Kamperen in rust en ruimte, water en zand bij de hand.

In Opende (Gr.) ligt het
Vakantiepark 't Strandheem.

Midden in het rustige recreatiegebied De Parken.
Fantastisch voor fietstochten dwars door de natuur,
fietsen volop te huur.

Zoals de naam Strandheem al zegt: er is strand.
Aan een grote, schone plas, heerlijk voor pootjebaders,
zwemmers en windsurfers.

Verder vindt u in ons Vakantiepark een grote speeltuin,
een peutertuintje, een sport- en speelweide, een
midgetgolfbaan, een Toko en een
Taveerne.

Ruime plaatsen voor tent en
caravan met elektra-
aansluiting en eventueel
komfortkabine.

**'n ideale camping
voor het hele gezin**

Bel 05946-9555 voor folder en/of reserveringen.

Parkweg 2
9865 VP Opende (Gr.)
Tel. 05946-59555

**Vakantiepark
't Strandheem**

**Op de groene grens van Groningen,
Friesland, Drente.**

't Is en blijft uw eigen spaargeld, dan moet u 't ook kunnen opnemen wanneer u maar wilt.

Bij de Rabobank kunt u altijd direct, contant over uw geld beschikken. Want het is en blijft nu eenmaal uw eigen geld.

U kunt het gewenste bedrag uiteraard ook laten overschrijven naar uw rekening.

Spaar-Vrij, Spaar-Groei, Spaar-Plan

Ook voor u heeft de Rabobank de juiste spaarvorm, die perfect aansluit op uw wensen en financiële situatie. Spaarvormen waarbij u altijd direct over uw geld kunt beschikken. Op elk moment.

Bij de Spaar-Vrij-Rekening is het spaartegoed altijd vrij opneembaar. Bij de Spaar-Groei-Rekening kunt u tot maximaal f3.000,- per kwartaal vrij opnemen.

Voor hogere bedragen bij de Spaar-Groei-Rekening en bij opnamen van de Spaar-Plan-Rekening worden u kosten in rekening gebracht. Wanneer u het ons echter tijdig laat weten, is ook bij deze rekeningen de opname vrij van kosten.

Kom nu Sparen bij de Rabobank

Wanneer ook u verzekerd wilt zijn van duidelijkheid in sparen, goed spaaradvies, directe beschikbaarheid, goede rente en gunstige voorwaarden, open dan meteen een spaarrekening bij de Rabobank.

Rabobank
geld en goede raad